

การพัฒนากิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี

Development of Choice-based Art Activities to Promote Art Creation for Children Aged 9-12 Years

สุภาพรณ วงศ์ศักดิ์ศิริกุล¹ และโสสมฉาย บุญญานันต์²
Supapun Wongsaksirikul and Soamshine Boonyananta

Received: April 26, 2023

Revised: June 23, 2023

Accepted: June 27, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกที่ส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี และ 2) ประเมินผลการนำรูปแบบกิจกรรมไปใช้ แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระยะที่ 2 ศึกษาารูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกจากกรณีศึกษาห้องเรียนศิลปะที่มีแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 แห่ง ระยะที่ 3 พัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก ระยะที่ 4 ทดสอบรูปแบบกิจกรรมกับเด็กอายุ 9-12 ปี จำนวน 20 คน ที่เป็นอาสาสมัคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมินทักษะการสร้างสรรคศิลปะ และแบบบันทึกการสะท้อนการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ สถิติ t-test และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก มี 4 ด้าน ได้แก่ แนวคิดและหลักการจัดกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก การจัดกิจกรรมศิลปะ เนื้อหาสาระสำคัญของกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก และการประเมินการสร้างสรรคตามแนวคิดการจัดกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก 2) รูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐาน

¹⁻² คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; Faculty of Education, Chulalongkorn University

areas: (1) creativity, (2) artistic skills, (3) expression of style, form, and content, (4) selection and application, and (5) completeness of the work; and 3) the results from the application of the model found that the sample group had a very good level of artistic creativity (\bar{X} =3.50, S.D.=0.25), significantly higher than the median criteria at the level of .05. From the interview, it was found that participants in the activity had an understanding and were proud of their creative work. A variety of equipment and learning resources were chosen to use.

Keywords: Choice-Based Art Activities, Art Creation, Children Aged 9-12 Years

บทนำ

การพัฒนาผู้เรียนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษาได้รับการพัฒนาขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคล และมีคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ มีองค์ความรู้ที่สำคัญ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นว่าเยาวชนจะต้องมีทักษะที่ผสมผสานองค์ความรู้เฉพาะด้าน ความชำนาญการ และความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดกระบวนการ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น วิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) โดยมีเป้าหมายไปที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ในสาระหลักไปบูรณาการสั่งสมประสบการณ์กับทักษะเพื่อการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีทั้งความรู้ ทักษะการเรียนรู้และการคิด และมีทักษะชีวิต จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการรวบรวมความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ และความคิดสร้างสรรค์แสดงออกมา โดยการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ต้องเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเองแสวงหาความรู้ รู้เท่าทันสารสนเทศในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2557) โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีส่วนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติเอง มีความสามารถในการกำกับกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ที่ลุ่มลึกในสาระ

ในบริบทศิลปศึกษาร่วมสมัย ได้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษา และปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองสนใจ โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ลึก รู้จริงในสาระศิลปะ อาทิเช่น การจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษาบนฐานทางเลือก (Choice-based Art Education) ที่มีวัตถุประสงค์ในการ

สร้างทางเลือกให้กับผู้เรียน นับถือผู้เรียนเสมือนศิลปิน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการตอบสนองความคิดของตนเองและความสนใจผ่านการทำงานศิลปะอย่างอิสระ ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นเจ้าของกระบวนการ และกำหนดทิศทางผลงานของตนเองเป็นการสร้างโอกาสในการเรียนรู้และทำให้เข้าใจความหมายในขั้นตอนการสร้างงานศิลปะ (Douglas, K., 2012) และผู้เรียนจะเรียนอย่างมีความหมาย เรียนรู้กระบวนการของการทดลองปฏิบัติ มีความมั่นใจในความคิดเห็นของตนเอง มีอิสระในการเลือกสื่อและทดลองตามรูปแบบของตนเอง เป็นวิธีการที่พัฒนาทักษะได้อย่างดีเยี่ยม (Brown University, 2008) การสร้างผลงานที่เป็นอัตลักษณ์แห่งตัวตน (Individual Characteristic) ที่กล่าวถึงการสร้างสรรค์ผลงาน มาจากความชอบ ความถนัด รสนิยมโดยในผลงานศิลปะหนึ่งชิ้นต้องจำแนกกระหว่างการสร้างสรรคกับงานศิลปะที่มีทั้งความเป็นอัตลักษณ์ที่ชัดเจนและรูปแบบหรือสไตล์ของศิลปินแต่ละคนสร้างมาจากแนวความคิดหรือตัวตนของตัวเองกับบริบทและประสบการณ์ทำให้กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงาน (สิริชัย ดีเลิศ, 2556)

ผู้วิจัยจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนากิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคงานศิลปะ ให้กับเด็กอายุ 9-12 ปี เป้าหมายการเรียนรู้เพื่อรู้ลึกรู้จริง เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค การปฏิบัติงานตลอดจนถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานที่มีคุณค่าและมีความแปลกใหม่ มีกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ สร้างเสริมความสามารถในการนำเสนอสำคัญไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการคิดสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในทักษะปฏิบัติ และมีวิธีเรียนรู้ใช้ทักษะใช้ทักษะการคิดขั้นสูงในการเรียนวิเคราะห์ สรุปประเด็นสำคัญในเรื่องที่เรียนเชื่อมโยงความรู้ที่เรียนกับความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมบูรณาการความรู้ที่เรียนไปยังศาสตร์อื่น ซึ่งสอดคล้องกับทักษะในโลกอนาคตและทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกที่ส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี
2. เพื่อประเมินผลการนำรูปแบบกิจกรรมไปใช้

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูลจากการวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก โดยการศึกษาเอกสารเพื่อสังเคราะห์สรุปเป็นองค์ความรู้ในเบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี ประกอบด้วย (1) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ (2) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมศิลปะ นำมาประมวลผลข้อมูล วิเคราะห์เชื่อมโยงประเด็น และสังเคราะห์ข้อมูล นำมาพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย การสังเกตการเรียนการสอน แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน โดยผ่านการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผู้เชี่ยวชาญเห็นควรว่าใช้ได้

ระยะที่ 2 การทำกรณีศึกษาแบบพหุเทศกรณี ทำการศึกษาข้อมูล โดยการเลือกเจาะจง (Purposive) โดยคัดเลือกกรณีศึกษาที่จะนำมาใช้ในการทำกรณีศึกษาแบบพหุเทศกรณี (Multi-site Multi-case Research) โดยคัดเลือกกรณีศึกษาการจัดการเรียนการสอนศิลปะบนฐานทางเลือกที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกในบริบทประเทศไทย จำนวน 3 แห่ง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นโรงเรียน/ ชั้นเรียน หรือกลุ่มการจัดการเรียนการสอนศิลปะในบริบทนอกชั้นเรียนปกติ ที่มีชื่อเสียงในการจัดการเรียนการสอนศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะ 2) จัดการเรียนการสอนมาอย่างน้อย 5 ปี โดยใช้วิธีการสังเกตเชิงลึก สัมภาษณ์ผู้สอน สัมภาษณ์ผู้เรียน รวมทั้งวิเคราะห์ผลงานศิลปะที่เป็นผลผลิตจากการจัดการเรียนการสอน

ระยะที่ 3 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผนวกกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการทำกรณีศึกษามาประมวลผลข้อมูล วิเคราะห์เชื่อมโยงประเด็น และสังเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัยให้ครบถ้วนสมบูรณ์ สร้างข้อสรุปจากข้อมูลและนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

ระยะที่ 4 การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี โดยการนำกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกที่ส่งเสริมการสร้างสรรคงานศิลปะ มาทดสอบประสิทธิภาพด้วยการทดสอบกิจกรรม ภายในระยะเวลาของการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยมีขั้นตอนในการทดลองและเก็บข้อมูล ดังนี้ 1) ทำกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี ประกอบด้วย 4 แผนกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 เรื่องพิพิธภัณฑ์ของฉัน (My Little Museum)

กิจกรรมที่ 2 เรื่องอยู่ไหนกันนะเจ้าสัตว์ประหลาด (Finding my Imaginary Creatures) กิจกรรมที่ 3 สีสี่รอบตัว (Creative Color Wheels) กิจกรรมที่ 4 เมืองมหัศจรรย์ในอนาคต (Futuristic City) 2) สังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรม 3) สัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม 4) ประเมินการสร้างสรรค์ศิลปะที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของผู้ร่วมกิจกรรม 5) สะท้อนการเรียนรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วยเครื่องมือ 2 ชุด ชุดที่ 1 เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อพัฒนากิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี ประกอบด้วย (1) แบบสัมภาษณ์ผู้สอนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (2) แบบสัมภาษณ์ผู้เรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (3) แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี โดยมีการประเมินผลการนำรูปแบบกิจกรรมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เครื่องมือชุดที่ 2 เครื่องมือทดสอบประสิทธิภาพของกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี ประกอบด้วย (1) แบบสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (2) แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรม (3) แบบประเมินการสร้างสรรค์ศิลปะ (4) แบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้ เพื่อประเมินคุณภาพของกิจกรรมที่จัดขึ้น และ 6) นำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปะที่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี พบว่า ควรเป็นกิจกรรมที่เปิดกว้าง เน้นการสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนเป็นผู้เลือกตามความสนใจและความถนัด โดยไม่จำกัดเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้สอนควรเป็นผู้แนะนำและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน นำไปสู่การสร้างสรรค์งานที่แตกต่างหลากหลายกัน ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกศึกษาได้ตามความสนใจ มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1) แนวคิดและหลักการจัดกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก ผู้เรียนควรมีทางเลือกที่แท้จริงผ่านการทำงานศิลปะ ผู้เรียนเปรียบเสมือนศิลปิน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อและวัสดุ เป็นหัวข้อปลายเปิด สนับสนุนความเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะปฏิบัติและทักษะสร้างสรรค์โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม คือ การจัดเตรียมพื้นที่ การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ มีโครงสร้างเวลาที่เหมาะสมกับกิจกรรม และควรมีการวัดประเมินผลที่หลากหลาย 2) การจัดการเรียนรู้กิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก ควรคำนึงถึงพื้นฐานและความพร้อมของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กำหนดวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในกิจกรรม โดยการจัดการเรียนรู้มีกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นสาธิต (Demonstration) เป็นขั้นที่ผู้สอนใช้คำถาม หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน รวมถึงการสาธิตเทคนิควิธีการต่าง ๆ (2) ขั้นสตูดิโอ (Studio Time) เป็นขั้นที่ผู้เรียนลงมือทำงานศิลปะโดยให้อิสระกับผู้เรียนในการเลือกสื่อ วัสดุในการทำงานตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบแนวทางของตนเอง (3) ขั้นคลีนอัพ (Cleanup) เป็นขั้นที่ผู้เรียนดูแลทำความสะอาดอุปกรณ์และเก็บอุปกรณ์ (4) ขั้นวัดผล (Assessment) เป็นขั้นที่ตั้งคำถามเกี่ยวกับเทคนิควิธี การที่ได้เรียนรู้และค้นพบในผลงานของผู้เรียน เป็นการแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้ 3) เนื้อหาสาระสำคัญของกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก ควรมีความเหมาะสมกับช่วงวัย เป็นหัวข้อที่ผู้เรียนเข้าใจ และมีประสบการณ์ร่วม ความรู้พื้นฐานทางศิลปะจัดเป็นฐานความรู้แบ่งออกเป็น 4 ฐาน ได้แก่ ฐานรูปแบบงานศิลปะ ฐานตัวอย่างผลงานศิลปะ ฐานเทคนิคทางศิลปะ ฐานวัสดุอุปกรณ์ทางศิลปะ 4) การประเมินการสร้างสรรค์ ควรเป็นการประเมินที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ เกิดข้อค้นพบและมีการแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน ให้ผู้เรียนเกิดการสร้างสรรค์ศิลปะ กล่าวคือทักษะการคิดขั้นสูง และทักษะปฏิบัติทางทัศนศิลป์ ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 5 ด้าน (1) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นทักษะที่สำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีความแปลกใหม่ ทำทาย การตัดสินใจในการเลือกเทคนิค วิธีการทางศิลปะใหม่ๆที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง (2) ทักษะทางศิลปะเป็นทักษะหลักในการผลิตผลงานศิลปะผ่านการใช้ทัศนธาตุด้วยวิธีการที่หลากหลาย (3) การแสดงออกลักษณะรูปแบบ เนื้อหา โดยผู้เรียนเลือกตามความสนใจ และความถนัด (4) การแสวงหาและนำมาประยุกต์ใช้ เป็นทักษะที่ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจเดิมเป็นฐานและความรู้ความเข้าใจใหม่เพิ่มเติม โดยเกิดจากการค้นคว้าและฝึกฝนจากแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ การเลือกใช้สื่อ วัสดุ และการแก้ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงาน (5) ความสมบูรณ์ของผลงาน เป็นการฝึกความรอบคอบการเก็บรายละเอียดในการทำงานการวางแผนการทำงานและเสร็จสมบูรณ์ตามเวลาที่กำหนด

2. กิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี พบว่า แผนกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก มุ่งเน้นบทบาทผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการตอบสนองความคิดของตนเองและความสนใจผ่านการทำงานศิลปะอย่างอิสระ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์รายละเอียดของกิจกรรมที่สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก และความคิดเห็นของกรณีศึกษา ได้เป็นแผนการจัดกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก 4 เรื่อง 1) พิพิธภัณฑ์ของฉัน (My Little Museum) เพื่อศึกษาความเฉพาะตัวของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนได้เลือกสร้างสรรค์กิจกรรมจากความชอบ ความสนใจ และประสบการณ์ส่วนตัว 2) อยู่ไหนกันนะเจ้าสัตว์

ประหลาด (Finding my Imaginary Creatures) สร้างความเข้าใจในแนวคิดการออกแบบตัวละคร เกิดการสำรวจผ่านการสังเกตรูปร่างที่มาจากสิ่งของหรือธรรมชาติรอบตัว และมีทักษะปฏิบัติตามเทคนิคที่ผู้เรียนสนใจ 3) สีล้อรอบตัว (Creative Color Wheels) เป็นกิจกรรมที่เรียนรู้เรื่องวงจรัสสี โดยผู้เรียนสามารถเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย 4) เมืองมหัศจรรย์ในอนาคต (Futuristic City) ศึกษาและออกแบบสร้างสรรค์เมืองที่มีองค์ประกอบที่หลากหลาย โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากลักษณะงาน จุดเด่น หรือเทคนิคของศิลปินระดับโลกที่ผู้เรียนสนใจเลือกศึกษา

3. ผลการทดสอบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี มีรายงานผลดังนี้

3.1 การสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อประเมินการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี หลังทำกิจกรรม พบว่า ผู้ร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจ และเกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เกิดข้อค้นพบใหม่ ๆ จากการทำงานในเทคนิค และวิธีการที่ไม่เคยทำมาก่อนในชั้นเรียน โดยได้เลือกใช้อุปกรณ์ที่หลากหลายตามความสนใจของผู้ร่วมกิจกรรมเอง ได้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่เลือกตามความสนใจ การได้รับคำแนะนำจากครูผู้สอนตามหัวข้อที่สนใจ และการปฏิบัติงานที่กำหนดได้ด้วยตัวเอง

3.2 การสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า พฤติกรรมของผู้ร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจ สามารถตอบคำถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน จากขั้นตอนการสาธิต (Demonstration) มีการวางแผนการทำงาน จัดลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และการใช้ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อมาสร้างสรรค์ผลงานและลงมือปฏิบัติ ในชั้นสตูดิโอ (Studio Time) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดข้อค้นพบในการทำงานจากการลงมือปฏิบัติ พบปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขได้จากการปรึกษา และลองเปลี่ยนวิธีการทำงานใหม่ มีความสุขในการทำกิจกรรมโดยสังเกตจากการพูดคุย รอยยิ้มและเสียงหัวเราะของผู้ร่วมกิจกรรม ผู้เข้าร่วมวิจัยมีความรับผิดชอบในการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ส่วนตัวคือถุงอุปกรณ์ในชั้นคลีนอัพ (Cleanup) ผู้ร่วมกิจกรรมมีความภาคภูมิใจต่อผลงานของตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอน และผู้ร่วมกิจกรรมด้วยกันในชั้นเรียน โดยมีประเด็นในการสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมกิจกรรมดังนี้ 1) การวางแผนและการปฏิบัติงาน 2) การใช้แหล่งเรียนรู้ในการทำกิจกรรม 3) การเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) การค้นพบปัญหา และแนวทางแก้ไข 4) การเกิดกระบวนการเรียนรู้ของศิลปิน 5) ความรับผิดชอบในการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ 6) การประเมินตนเอง

3.3. ผลการประเมินการสร้างสรรคศิลปะ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในภาพรวมมีการสร้างสรรค์ศิลปะอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.50, S.D. = 0.25$) สูงกว่าเกณฑ์ค่ากลาง อย่างมีนัยสำคัญที่

ทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จากการวิเคราะห์ผลงาน โดยใช้แบบประเมินการสร้างสรรคศิลปะ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคส์ (Scoring Rubrics) ในการประเมินผลงานของผู้ร่วมกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมและข้อมูลจากการบันทึกสะท้อนการเรียนรู้ มีผลการประเมินการสร้างสรรคศิลปะในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านการแสดงออกลักษณะรูปแบบ เนื้อหาอยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X} = 3.63$) ผู้ร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่สามารถสื่อความหมายได้ตรงตามแนวคิดและแบบร่างที่ผู้เรียนเลือกตามความสนใจ รองลงมาคือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.60$) มีการร่างและออกแบบก่อนลงมือ ทำงานจริง โดยจดบันทึกอย่างเป็นระบบ สามารถระบุแนวคิดและการสื่อความหมายเกี่ยวกับผลงานได้อย่างชัดเจน ในด้านความสมบูรณ์ของผลงานอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.54$) มีการทำงานตามแผน และเสร็จสมบูรณ์ตามเวลาที่กำหนด ถัดมาคือด้านทักษะศิลปะอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.41$) มีความสามารถในการทำงานตรงตามแผนงาน และแบบร่างที่กำหนดได้ครบถ้วนสมบูรณ์ มีการเลือกใช้ทัศนธาตุอย่างหลากหลาย และด้านการเลือกและนำมาประยุกต์ใช้อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.40$) ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เลือกใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ที่หลากหลาย เช่น สีน้ำ สีไม้ สีชอล์ก ดินน้ำมัน กระดาษสี ภาพตัวอย่างผลงานศิลปะ เป็นต้น สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินการสร้างสรรคศิลปะ

รายการประเมินผลงาน	ค่าเฉลี่ยระดับการสร้างสรรค์ศิลปะ	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.60	0.120	ระดับดีมาก
2. ทักษะทางศิลปะ	3.41	0.249	ระดับดี
3. การแสดงออกลักษณะรูปแบบ เนื้อหา	3.63	0.363	ระดับดีมาก
4. การเลือกและนำมาประยุกต์ใช้	3.40	0.252	ระดับดี
5. ความสมบูรณ์ของผลงาน	3.54	0.257	ระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย	3.50		ระดับดีมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี มีแนวคิดและหลักการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติและค้นพบเทคนิคหรือผลผลิตใหม่ ด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแผนการศึกษาชาติที่เสนอกรอบและแนวทางการพัฒนาการศึกษาโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษาได้รับการพัฒนาขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคล เช่นเดียวกับชัยวัฒน์

สุทธิรัตน์ (2558) กล่าวถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เป็นบุคคลที่มีเครื่องมือในการสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก มีความสามารถในการสกัดและคัดกรองข้อมูลที่ควรเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2557) โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีส่วนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติเอง มีความสามารถในการกำกับกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ที่ลุ่มลึกในสาระ (Deep Knowledge) สามารถคิดวิเคราะห์ ถักทอ (Weaving) ความรู้และปรับประยุกต์ใช้แก้ไขในแนวทางการพัฒนาจิกรกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านแนวคิดและหลักการ จัดกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก ที่ผู้เรียนควรมีทางเลือกที่แท้จริงผ่านการทำงานศิลปะ ให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อและวัสดุ กำหนดหัวข้อปลายเปิด ผู้สอนควรสนับสนุนการเรียนรู้หลายรูปแบบและความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน สนับสนุนความเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะปฏิบัติและทักษะสร้างสรรค์โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ ดังที่วิชัย วงษ์ใหญ่ (2558) กล่าวว่า การศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Self-Directed Education) เชื่อในศักยภาพตามธรรมชาติของเด็ก ความสนใจใคร่รู้สิ่งรอบข้าง แล้วหาทางเรียนรู้จากทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว เชื่อว่าความเก่งกาจของผู้เรียนมาจากตัวของผู้เรียนเอง ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก ควรคำนึงถึงพื้นฐานและความพร้อมของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้หลักการจัดการเรียนรู้ของ Douglas, K. & Jaquith, D. (2009) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอน 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นสาธิต (Demonstration) 2) ขั้นสตูดิโอ (Studio Time) 3) ขั้นคลีนอัพ (Cleanup) และ 4) ขั้นวัดผล (Assessment) ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของวงสุ สกุนรัตน์ (2557) การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองนั้น กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความร่วมมือในการแสวงหาความรู้ไปสู่การค้นพบคำตอบร่วมกัน มีความพร้อมจากความร่วมมือในการเผชิญต่อปัญหา ด้านเนื้อหาสาระสำคัญของกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก เป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับช่วงวัย เป็นหัวข้อที่ผู้เรียนเข้าใจ และมีประสบการณ์ร่วม ดังที่วิสูตร โพธิ์เงิน (2561) ที่กล่าวว่า การทำงานศิลปะที่ดีควรจะต้องมีกระบวนการออกแบบความคิด วางแผนก่อนลงมือปฏิบัติสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กใช้ทักษะความคิดในเชิงบูรณาการ และคำนึงถึงประสบการณ์และความสนใจของเด็กเพื่อกระตุ้นให้เด็กอยากปฏิบัติงานศิลปะด้วยตนเอง เช่นเดียวกับ Epstein, J. L, et al. (2008) อธิบายว่าการสร้างสรรค์เป็นทักษะที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ด้วยกลยุทธ์ที่เรียกว่า สมรรถนะการสร้างสรรค ในด้านการ

เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ (Broadening) ในด้านนี้ บุคคลที่มีการสร้างสรรค์สูงมักแสวงหาการฝึกฝนประสบการณ์และความรู้นอกเหนือจากความเชี่ยวชาญ

องค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมด้านการประเมินการสร้างสรรค์ตามแนวคิดการจัดกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก ควรเป็นการประเมินที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ เกิดข้อค้นพบและมีการแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน ให้ผู้เรียนเกิดการสร้างสรรค์ศิลปะ ดังที่ Koster, J. B. (2001) ได้สรุปถึงการส่งเสริมและประเมินความคิดระดับสูงในทางศิลปะไว้ว่ากิจกรรมศิลปะที่มีประสิทธิภาพควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้แก่นักคิดทางศิลปะและการประเมินผลควรมีความหลากหลายนอกจากการประเมินผลด้านความรู้หรือผลการปฏิบัติงานของผู้ร่วมกิจกรรม รูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือก เกิดจากการสังเคราะห์องค์ความรู้ทางด้านการจัดการเรียนรู้ ศิลปะศึกษาบนฐานทางเลือก ร่วมกับความเข้าใจในองค์ประกอบที่เหมาะสมกับการพัฒนากิจกรรม ทำให้สามารถพัฒนากิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี โดยประกอบด้วย 4 กิจกรรม 1) พิพิธภัณฑ์ของฉัน (My Little Museum) 2) อยู่ไหนกันนะเจ้าสัตว์ประหลาด (Finding my Imaginary Creatures) 3) สีล้อรอบตัว (Creative Color Wheels) 4) เมืองมหัศจรรย์ในอนาคต (Futuristic City) ลักษณะของกิจกรรมที่ออกแบบขึ้นจะมีความเหมาะสมกับผู้เรียน มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระ ในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ทศศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทศธาตุ สร้างและนำเสนอผลงาน ทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการแสวงหาความรู้ เป็นการนำเอาความรู้ที่มีอยู่เชื่อมโยงกันและจัดระบบใหม่ไปสู่รูปแบบหรือโครงสร้าง จนก่อกำเนิดผลผลิตเป็นวิธีการใหม่หรือสิ่งใหม่ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปะสำหรับผู้เรียน สอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของสุภลักษณ์ วงษ์หน่อ (2558) พบว่า กิจกรรมศิลปะเสริมประสบการณ์ ทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมความร่วมมือ ทดลองเทคนิคใหม่ ๆ จากเกมหรือกิจกรรมที่ทำทาย ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติด้วยตนเอง มุ่งเน้นกระบวนการ ผู้เรียนริเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเองที่เกิดจากความต้องการจากใจหรือจินตนาการ มีอิสระในการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และต้องเปิดกว้างในการทำงาน

ผลการทดลองใช้กิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี พบว่าระดับการสร้างสรรค์ศิลปะอยู่ในระดับดีมาก ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน จากขั้นตอนการสาธิต (Demonstration)

มีการวางแผนการทำงาน จัดลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และการใช้ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อมาสร้างสรรค์ผลงานและลงมือปฏิบัติในชั้นสตูดิโอ (Studio Time) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดข้อค้นพบในการทำงานจากการลงมือปฏิบัติ พบปัญหาและหาแนวทางการแก้ไข และลองเปลี่ยนวิธีการทำงานใหม่ มีความสุขในการทำกิจกรรมโดยสังเกตจากการพูดคุย รอยยิ้มและเสียงหัวเราะของผู้ร่วมกิจกรรม ผู้เข้าร่วมวิจัยมีความรับผิดชอบในการดูแลรักษาวัสดุ อุปกรณ์ส่วนตัวคือ ถุงอุปกรณ์ในชั้นคลีนอัพ (Cleanup) ผู้ร่วมกิจกรรมมีความภาคภูมิใจต่อผลงานของตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอน และผู้ร่วมกิจกรรมด้วยกันในชั้นเรียน โดยในการสร้างสรรค์ศิลปะด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการร่างและออกแบบก่อนลงมือ ทำงานจริง มีการระบุมุมมองและถ่ายทอดสิ่งที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับแนวคิดลงในสมุดบันทึก ไม่ซ้ำแบบเพื่อนในชั้นเรียน ด้านทักษะทางศิลปะ ผู้ร่วมกิจกรรมมีความสามารถในการทำงานตรงตามแผนงาน มีการเลือกใช้ทัศนธาตุอย่างหลากหลายในการสร้างสรรค์ผลงาน เลือกใช้เทคนิควิธีการทำงานตามความสนใจ และความถนัดของตนเอง ด้านการแสดงออกลักษณะรูปแบบ เนื้อหา อยู่ในระดับดีถึงดีมาก ผู้ร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่สามารถสื่อความหมายได้ ด้านการเลือกและนำมาประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับดี ส่วนใหญ่เลือกใช้สี วัสดุอุปกรณ์ ที่หลากหลาย เช่น สีน้ำ สีไม้ สีชอล์ก ดินน้ำมัน กระดาษสี ภาพตัวอย่างผลงานศิลปะ ด้านความสมบูรณ์ของผลงาน พบว่า สามารถทำงานได้ตามกรอบเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของ Jackson, C. K. & Bruegmann, E. (2009) ที่ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า เกิดความคิดริเริ่มจินตนาการรู้จักแก้ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงานประดิษฐ์เนื่องจากผู้สอนเปิดโอกาสให้คิดอย่างอิสระและยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน นอกจากนี้การวิจารณ์ผลงานทำให้รู้สึกเกิดความภาคภูมิใจและมั่นใจในการสร้างสรรค์ผลงานเพิ่มขึ้นซึ่งก่อให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้สร้างสรรค์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับการประเมินคุณค่าผลงานของตนเองและผู้อื่นกระตุ้นให้เกิดความอยากเรียนรู้อย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบจากความคิดที่มีคุณค่าไปสู่การปฏิบัติและคุณค่าของผลงานไปสู่ความคิดความซาบซึ้งและยังกระตุ้นการรับรู้ความคิดจินตนาการและการสร้างความเชื่อมั่น (Phan, H. P., 2009)

องค์ความรู้ใหม่

ข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นรูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี ดังรายละเอียดตามแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การศึกษาในครั้งนี้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งเอกสารที่ค้นพบส่วนใหญ่เป็นการอ้างอิงการจัดการเรียนการสอนศิลปะบนฐานทางเลือกที่จัดในบริบทต่างประเทศเป็นหลัก ซึ่งการจัดการเรียนการสอนศิลปะในไทย ยังคงเป็นการเรียนรู้

ที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนด รวมถึงการเก็บข้อมูลจากกรณีศึกษาที่จัดการเรียนรู้ศิลปะในบริบทนอกระบบเป็นหลัก ทำให้ข้อสรุปอาจไม่สอดคล้องกับสภาพห้องเรียนในชั้นเรียนปกติในปัจจุบัน

2. ผู้สอนสามารถกำหนดหัวข้ออื่น ๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระสำคัญของกิจกรรมได้ เนื่องจากรูปแบบกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเป็นแม่แบบ ที่ผู้สอนสามารถเลือกเนื้อหาที่น่าสนใจเพิ่มเติมได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการวางแผนการจัดกิจกรรมที่เน้นทักษะการสร้างสรรคศิลปะ แต่หากมีการศึกษาในทักษะด้านอื่น ๆ อาจทำให้ได้ข้อค้นพบและแนวทางในการจัดกิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกที่หลากหลาย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนอุดหนุนการวิจัยมหาบัณฑิต วช. ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีงบประมาณ 2564 บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตเรื่อง การพัฒนากิจกรรมศิลปะบนฐานทางเลือกเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคศิลปะสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทติ้งกราฟฟิค จำกัด.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. (2557). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสุ สกฤษรัตน์. (2557). *ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนนอกระบบโรงเรียนโดยใช้ความร่วมมือระหว่างบุคคลต่างวัยในกิจกรรมศิลปะที่มีต่อการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา นอกระบบโรงเรียนภาควิชาการศึกษาศาสตร์ตลอดชีวิต). คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2550). *“ผู้เรียนเป็นสำคัญ”*. สารานุกรมวิชาชีพระเบิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการครุสภา.

- วิสูตร โปธิ์เงิน. (2561). รูปแบบกิจกรรมศิลปะเด็กสร้างสรรค์ : ความเป็นพลเมือง. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 16(1), 39-51.
- สิริชัย ดีเลิศ. (2556). อัตลักษณ์แห่งตัวตนในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 6(3), 336-345.
- สุภลักษณ์ วงศ์หน่อ. (2558). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะแนวศึกษาบันเทิงที่ส่งเสริมสุนทรียภาพสำหรับเด็กอายุ 7-9 ปี. *An Online Journal of Education*, 10(2), 471-483.
- Brown University. (2008). *Teaching for Artistic Behavior: Choice-Based Art*. The Education Alliance.
- Douglas, K. & Jaquith, D. (2009). *Engaging learners through artmaking: Choice-based art education in the classroom*. New York : Teachers College Press.
- Douglas, K. (2012). Visit to a Choice-based Art Classroom. *Arts and activities*, 131(1), 11.
- Epstein, J. L, et al. (2002). *School, Family, and Community Partnerships: Your Handbook for Action*. (2nd ed). California : Corwin Press, Inc.
- Jackson, C. K. & Bruegmann, E. (2009). Teaching Students and Teaching Each Other: The Importance of Peer Learning for Teachers. *American Economic Journal: Applied Economics*, 1(4), 85-108.
- Koster, J. B. (2001). *Bringing Art into the Elementary Classroom*. America : Wadsworth.
- Phan, H. P. (2009). Relations between goals, self-efficacy, critical thinking and deep processing strategies: a path analysis. *Educational Psychology*, 29, 777-799.

